

Світлана Рябовол
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності

Науковий керівник:
к.ю.н. **Резворович К. Р.**
завідувач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Досягнення гендерної рівності - одне з найактуальніших питань сучасності і вважається важливим для захисту прав людини, функціонування демократії, верховенства права. В Україні яскраво виражена гендерна нерівність саме в юридичній професії. Сьогодні концепція гендерної рівності отримала декілька визначень, основна частина з яких ґрунтуються на концепціях рівних прав та рівних можливостей для жінок та чоловіків. Іншими словами, жінки та чоловіки мають користуватися однаковим соціальним статусом, мати однакові умови для реалізації всіх прав людини, рівні можливості сприяти політичному, економічному та соціальному розвитку держави.

Серед науковців, які займалися вивченням даного питання відмітимо наукові праці Ніни Аніщук, Олени Дашковської, Тетяни Ганзицької, Юлії Івченко, Костянтина Левченка, Ольги Руднєвої.

Гендерна рівність — концепція досягнення рівних прав людини між чоловіками та жінками в трудових, сімейних та інших правових відносинах, а також урівнювання ролі в суспільстві загалом, подолання сексизму та інших видів дискримінації [2].

Споконвіку юридичну професію вважали виключно чоловічою. Навіть у той час, коли жінки працювали в обмеженій галузі, чоловіки тримали свою позицію.

Приємно було виявити, що першою в СРСР жінкою-доктором юридичних наук була Катерина Абрамівна Флейшиц, яка народилася 28.01.1888 р. у м. Кременчук Полтавської області. У виборі професії та становленні як фахівця їй допомогло те, що її батько також був адвокатом. Для чоловіків це було більмом на оці. Перша ж її спроба 5.11.1909 р. (за старим стилем) виступити в суді в ролі захисника зустріла протест прокурора, який відмовився від виступу та залишив судові засідання. Однак і в ті часи прокуратура відрізнялася винахідливістю. Хоча згідно з визначенням цього суду участь у процесі жінки-захисника була визнана можливою, проте міністр юстиції І. Г. Щегловитов звернувся з цього приводу із запитом до Сенату, який роз'яснив, що під «особами, які закінчили юридичний факультет одного з університетів і мають право бути адвокатами, малися на увазі в російському законі виключно особи чоловічої статі». При цьому в обґрунтування було наведено той факт, що в одному з положень судових статутів був знайдений абзац, де йшлося про те, що «присяжний повірений, виступаючи перед судом, повинен мати на лацкані фрака значок університету, в якому він отримав диплом». Оскільки жінки за жодних обставин не могли носити фрак, відповідно, був зроблений висновок, що і виступати в суді в ролі присяжного повіреного вони також не можуть. Тому К.А. Флейшиц була виключена з адвокатури [3].

У ті далекі часи людям, які проживали в місці постійного проживання, не потрібно було мати паспорт (достатньо, щоб вони були призначені на місце, службу чи компанію). Отримання паспорта було необхідне лише для виїзду на понад вісімдесят кілометрів та більш ніж на шість місяців. Жінкам можна було видавати паспорт лише якщо дозволяв чоловік чи батько. Лише у 1914 році жінкам почали видавати паспорти без дозволу сильної статі. Трохи більше ста років тому жінка здобула вдносну незалежність. Насправді, якраз в цей період, жінки вступили до юридичної професії.

Згідно з результатами дослідження, опублікованими Всесвітнім Економічним Форумом, Україна знаходиться на 67 місці за індексом гендерної нерівності серед 145 країн. Індекс може змінюватися від 0 (повна нерівність жінок і чоловіків) до 1 (повна рівність у всіх вимірах), його підсумкове значення формується шляхом оцінки 4-х критеріїв: економічні можливості; народжуваність і тривалість здорового життя; рівень освіти й доступ до нього; політичні права та участь жінок у політиці. Як видно, політичні права жінок більш ущемлені, ніж у країні-лідері. При цьому в Україні спостерігається абсолютна гендерна рівність у таких сферах як здоров'я та освіта [1].

Аналізуючи ситуацію в юриспруденції можна діти наступних висновків: показники у судовій сфері здаються досить хорошими. Це, мабуть, пов'язано з тим, що судити, є однією з найскладніших юридичних сфер діяльності, а в нашому суспільстві традиційно жінки роблять все, що найважче. Так, згідно з інформацією, опублікованою на офіційному веб-сайті, у Вищому господарському суді України є лише 59 суддів з яких чоловіків - 30, жінок - 29 (майже 50% / 50%). Іншими словами, існує принцип гендерної рівності.

Дещо гірша ситуація у Верховному Суді України. Із 20 суддів - 12 чоловіків та 8 жінок, тобто вже 60% / 40% (у 1,5 рази більше чоловіків) [4].

Щодо ринку юридичних послуг, то все ще гірше. Відповідно до дослідження "Юридична премія 2016" з 49 кращих юристів: чоловіків - 34, а жінок - 15 (тобто 69% / 31%) [4].

У нашому суспільстві жінки вже давно працюють нарівні з чоловіками. Проте жінкам на відміну від чоловіків у якомусь сенсі доводиться працювати трохи важче, адже роблячи вибір між роботою та дитиною, більшість вибирають друге. Далеко не завжди і не в усьому потрібно передувати чоловікам. Тому причини меншої кількості жінок у суспільному житті, політиці, юриспруденції, очевидно, криються в цій галузі.

Отже, підсумовуючи вище сказане можна констатувати, що останнім часом гендерні питання стали досить поширеними та популярними в юриспруденції. Гендерна проблема, її наукове розуміння та роль у суспільстві привертає все більше уваги з боку вчених. Вчені, особливо юристи, сьогодні все більше звертаються до гендерних досліджень, зростає роль гендерного підходу, можливість вивчити проблеми прав людини по-новому, і права жінок зокрема. Цей підхід допомагає стимулювати зміну масової свідомості, сприяє трансформації моралі, традицій, інституцій у позитивному напрямку. Сказане доводить, що сьогодні необхідно продовжувати фундаментальні наукові дослідження, щодо висвітлення гендерного підходу в методології юридичної науки.

1. Грицяк Н.В. Гендерні підходи у теорії та практиці державного управління. Вісник державної служби України. - 2003. - № 4. - С. 71-76.

2. Гендерна статистика України: сучасний стан, проблеми, напрями вдосконалення. – Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. – 192 с.

3. Дорожкіна І.В., Ковальчук В.В. Інформаційно-практичний посібник "Гендерна політика в місцевих громадах". Чернігівська обласна організація Співки жінок України. - Чернігів, 2010. – 56 с.

4. Левченко К. Б. До проблеми конкретно-історичного характеру категорії "гендерна рівність". Український соціум. - 2005. - № 1 (6). - С. 26-30.

Ганна Савенко

курсант факультету підготовки
фахівців для органів
досудового розслідування

Науковий керівник: **Вознюк К. Г.**
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА У СЕКТОРІ ОБОРОНИ ТА БЕЗПЕКИ

Питання гендерної рівності було та є доволі актуальним у будь-якій сфері людської професійної діяльності. Основною проблемою вважалось те, що участь жінок у так званих "чоловічих" професіях не є важливою та потрібною.

Жінки не мали можливості посідати керівні посади, тобто було поширеним явище так званої "скляної стелі", взагалі думка про те, що жінки можуть працювати на рівні з чоловіками вважалась абсурдом. Що ж вже казати про працевлаштування жінок та їх кар'єрний розвиток у секторі оборони та безпеки?

Проте навіть у шахтах, військових структурах та структурі МВС не обійтись без аналітичної та "паперової" роботи, на виконання якої в чоловіків не завжди вистачає терплячості

Не є новиною й те, що жінки краще вловлюють емоційний стан людини, таким чином маючи можливість контактувати з хворими особами, дітьми та з людьми похилого віку. .